

2020 දෙවන වාර පරීක්ෂණය - 12 ශ්‍රේණිය

ආර්ථික විද්‍යාව

පිළිතුරු පත්‍රය

I කොටස

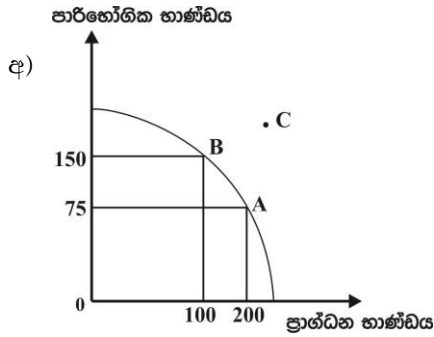
1) 2	11) 2	21) 1	31) 3	41) 5
2) 2	12) 4	22) 4	32) 4	42) 3
3) 3	13) 2	23) 2	33) 2	43) 2
4) 3	14) 3	24) 3	34) 5	44) 4
5) 5	15) 5	25) 2	35) 3	45) 3
6) 1	16) 3	26) 2	36) 2	46) 1
7) 2	17) 4	27) 5	37) 1	47) 3
8) 4	18) 2	28) 5	38) 4	48) 5
9) 4	19) 4	29) 2	39) 1	49) 3
10) 4	20) 3	30) 3	40) 5	50) 1

II කොටස

ආ කොටස

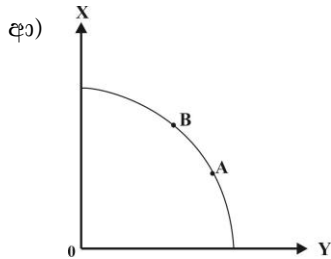
- 01). i. නිෂ්පාදන සම්පත් හා ආර්ථික සම්පත් වෙන වෙනම නිර්වචනය කරන්න. (ලකුණු 4)
 ii. ආර්ථික සම්පත් වල ප්‍රභේද දක්වා ඒවා වර්ග කොට දක්වන්න. (ලකුණු 4)
 iii. ස්වභාවික සම්පත් අසීමිතව භාවිතයට ගැනීම නිසා ගෝලීය වශයෙන් පැන නගින ගැටලු 4 ක් දක්වන්න. (ලකුණු 4)
 iv. රටක ප්‍රාග්ධනය බිහිවන්නේ ආයෝජනය තුළිනි. ආයෝජන කාර්යය සඳහා සම්පත් ලබාගන්නා ප්‍රධාන මූලාශ්‍ර කවරේද? (ලකුණු 4)
 v. ඵලදායීතාවය යනුවෙන් කුමක් අදහස්වේද? ඵලදායීතාවය තීරණය කරන සාධක මොනවාද? (ලකුණු 4)
- 01). i. - මිනිස් චුළුමනා කෘෂිමත් කර ගැනීමට අවශ්‍ය කරන භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය කිරීමට යොදාගන්නා දැ නිෂ්පාදන සම්පත් නැතහොත් නිෂ්පාදන සාධක වශයෙන් හඳුන්වයි. (ල.1)
 - නිෂ්පාදන සම්පත් අතුරින් සීමිත සැපයුමක් ඇති හිඟ සම්පත් ආර්ථික සම්පත් ලෙස හඳුන්වයි. (ල.1)
 - නිෂ්පාදන සම්පත් යන්නට සීමාසහිත සැපයුමක් ඇති හිඟ සම්පත් මෙන්ම අසීමිත සැපයුමක් ඇති නොමිල සම්පත් ද අයත් වේ. (ල.1)
 - ආර්ථික සම්පත් යන්නට ඇතුළත් වන්නේ සීමාසහිත සැපයුමක් ඇති හිඟ සම්පත් පමණි. (ල.1)
- ii. භූමිය, ශ්‍රමය, ප්‍රාග්ධනය, ව්‍යවසායකත්වය (ල.2)
 - දේපොළ සම්පත් - භූමිය , ප්‍රාග්ධනය
 - මානව සම්පත් - ශ්‍රමය, ව්‍යවසායකත්වය (ලකුණු 2)
- iii. - වායුගෝලීය උණුසුම ඉහළ යාම - ග්ලැසියර් දියවීම - ඕසෝන් ස්ථරය සිඳුරුවීම
 - ජල හිඟයකට මුහුණදීම - ගංවතුර සහ නායයෑම් ඇතිවීම (කරුණු 4 ට ලකුණු 4)
- iv. - දේශීය ඉතුරුම් - කුටුම්භ ඉතුරුම් - ව්‍යාපාර ඉතුරුම් - රාජ්‍ය ඉතුරුම්
 - විදේශ ඉතුරුම් - විදේශ ආයෝජන - විදේශ ආධාර - විදේශ ප්‍රදාන (ලකුණු 4)
- v. - ඵලදායීතාව යනුවෙන් අදහස් වන්නේ යෙදවුම් ඒකකයකින් ලබාගත හැකි සාමාන්‍ය නිමවුම් ඒකක ප්‍රමාණයයි (ල.1)
 සාධක ඵලදායීතාවය = $\frac{\text{නිමවුම් ප්‍රමාණය}}{\text{යෙදවුම් ප්‍රමාණය}}$ (ල.1)
 - තාක්ෂණය - කළමනාකරණය - මානව ප්‍රාග්ධනය - ශ්‍රම විභජනය හා විශේෂීකරණය (කරුණු 4 ට ලකුණු 2)
- 02). i. පහත දැක්වෙන ආර්ථික සිදුවීම් නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍ර 4 ක් මගින් පැහැදිලි කරන්න.
 අ) සම්පත් හිඟකම සහ විකල්ප ප්‍රයෝජන
 ආ) නිෂ්පාදන කාර්යක්ෂමතාව
 ඇ) පාරිභෝජනය සඳහා වැඩි සම්පත් ප්‍රමාණයක් යොදවා ඇති ආර්ථිකයක ආර්ථික වෘද්ධිය.
 ඈ) සම්පත් විනාශ වීමකින් තොරව රටක් ආර්ථික අවපාතයකට මුහුණදීම (2x4 ලකුණු 8)
- ii. ආවස්ථික පිරිවැයේ සුවිශේෂතා 04 ක් දක්වන්න. (ලකුණු 4)
 iii. පාරිභෝගික ස්වාධීපත්‍යය යනුවෙන් කුමක්ද අදහස්වේද? (ලකුණු 2)
 iv. වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක මිල ඉතා වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. ඒ මොනවාද? (ලකුණු 3)
 v. විධාන ආර්ථිකයක දක්නට ලැබෙන ප්‍රධාන දුර්වලතා 3 ක් නම් කරන්න (ලකුණු 3)

02). i.

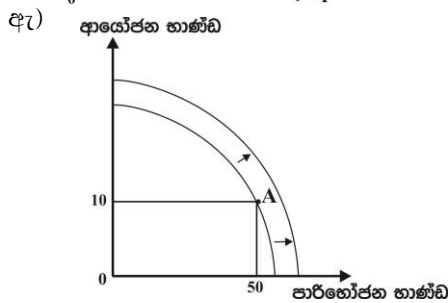
- ඉහත වක්‍රයේ විකල්ප නිමවුම් සංයෝජන රාශියක් පවතී. B සහ A ලක්ෂ්‍ය වලින් එම සංයෝජන දැක්වේ.
- C ලක්ෂ්‍යයෙන් සම්පත් හිඟකම දැක්වේ.

(රූපසටහනට ල.1, පැහැදිලි කිරීමට ල.1)

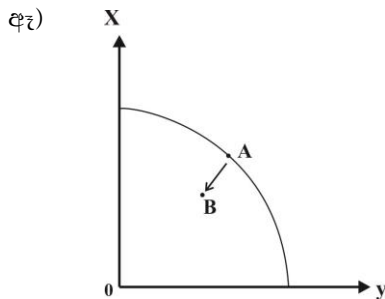
- මායිම මත A,B වැනි ලක්ෂ්‍යවලින් නිෂ්පාදන කාර්යක්ෂමතාවය පෙන්වුම් කරයි.

(රූපසටහනට ල.1, පැහැදිලි කිරීමට ල.1)

- පාරිභෝජන භාණ්ඩ සඳහා වැඩි සම්පත් ප්‍රමාණයක් යොදවා ඇති බව A ලක්ෂ්‍යයෙන් පෙන්වුම් කරන අතර එවැනි ඊටක ආර්ථික වාද්ධිය මන්දගාමී වේ. වක්‍රය දකුණට මන්දගාමී ලෙස විතැන්වේ.

(රූපසටහනට ල.1, පැහැදිලි කිරීමට ල.1)

- සම්පත් විනාශ නොවී ආර්ථික අවපාතයක් වූ විට නිෂ්පාදන ස්ථානය A සිට B දක්වා ගමන් කරයි.

(රූපසටහනට ල.1, පැහැදිලි කිරීමට ල.1)

- ii. - ආවස්ථික පිරිවැය පුද්ගල බද්ධ වේ. / ආත්මගත සංකල්පයකි.
- ආවස්ථික පිරිවැය සෘජු හා ආරෝපිත පිරිවැය යන දෙකොටසින්ම සමන්විත වේ.
- ආවස්ථික පිරිවැය ධන අගයන් ගනී - ආවස්ථික පිරිවැය මූර්ත සංකල්පය
- ආවස්ථික පිරිවැය ශුන්‍ය අගයන් ද ගනු ලැබේ. (කරුණු 4 ට ලකුණු 4)
- iii. - වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයක අවසාන බලධාරියා වන්නේ පාරිභෝගිකයාය. වෙළෙඳපොළේ පාරිභෝගිකයා කරනු ලබන තේරීම් මත කවර භාණ්ඩ නිපදවනු ලබන්නේද යන්න තීරණය වේ. කවර කර්මාන්ත වෙළෙඳපොළේ රැඳී සිටීද යන්න පාරිභෝගික තීරණ මත තීරණය වේ. මෙම ලක්ෂණය පාරිභෝගික ස්වාධිපත්‍ය ලෙස හඳුන්වයි. පාරිභෝගික තීරණ වලට නිෂ්පාදකයා ප්‍රතිචාර දක්වන බැවින් පාරිභෝගිකයා වෙළෙඳපොළේ ප්‍රධාන තීරකයා ද වේ. (ලකුණු 2)
- iv. - තොරතුරු හා සංඥා සැපයීමේ කාර්යය. - සානු බල සැපයීමේ කාර්යය
- සම්පත් සලාකනය කිරීමේ කාර්යය (ලකුණු 3)
- v. - සංවිධාන සහ සම්බන්ධීකරණ ගැටලු - තත්ත්ව පාලනයේ බිඳ වැටීම්
- සානු බල ප්‍රමාණවත් නොවීම - පරිසර හායනය
- තේරීම් කිරීමට ඇති පෞද්ගලික නිදහස සීමාවීම (කරුණු 3 කට ලකුණු 3)

- 03). i. විවිධ ආර්ථික පද්ධති වල දක්නට ලැබෙන සානුබල වල ස්වරූප 3 කි. ඒ මොනවාද? (ලකුණු 3)
- ii. තීරණ සම්බන්ධීකරණ යාන්ත්‍රණයේ ස්වරූපය හා නිෂ්පාදන සම්පත්වල හිමිකාරත්වය යන නිර්ණායක මත ආර්ථික පද්ධති වර්ග කොට දක්වන්න. (ලකුණු 4)
- iii. සමාජීය වෙළෙඳපොළ ආර්ථික පද්ධතිය හා සමාජවාදී වෙළෙඳපොළ ආර්ථික පද්ධති අතර වෙනස පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)
- iv. නිෂ්පාදන හැකියා මායිම් වක්‍රයක් මත ස්ථාවර ආවස්ථික පිරිවැය සහ වැඩෙන ආවස්ථික පිරිවැය ඇතිවීමට බලපාන හේතු මොනවාද? (ලකුණු 4)
- v. මතු දැක්වෙන ප්‍රකාශයන්ට එකඟ වන්නේද? නොවන්නේද? යන්න සඳහන් කරන්න.
  - අ) වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයක සියළු මිල ගණන් තීරණය වන්නේ ඉල්ලුම් හා සැපයුම් බලවේග මගිනි.
  - ආ) සීමිත සැපයුමක් සහිත නිෂ්පාදන සම්පත් නොමිල සම්පත් නැතහොත් ආර්ථික නොවන සම්පත් වශයෙන් හැඳින්වේ.
  - ඇ) විකල්ප නිෂ්පාදන ශිල්ප ක්‍රම අතරින් කුමන හෝ එක් නිෂ්පාදන ශිල්ප ක්‍රමයක් භාවිත කොට නිපදවීමක් සිදුවන නිසා කෙසේ නිෂ්පාදනය කළයුතුද යන මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්නය නිෂ්පාදනය පිළිබඳ ප්‍රශ්නය ලෙසින්ද දැක්වේ.
  - ඉ) ආර්ථිකයක සම්පත් සම්භාරය අඩුවීම මගින් නිෂ්පාදන හැකියාව වැඩිවන අතර, නිෂ්පාදන හැකියා මායිම වමට විකැන් වේ.
  - ඊ) ආන්තික ප්‍රතිලාභ ආන්තික පිරිවැයට සමාන වන විට (MC = MB) නිෂ්පාදනයේ කාර්යක්‍ෂමතාව ඉටුවේ. (ලකුණු 1 x 5)

- 03). i. - ද්‍රව්‍යාත්මක ප්‍රතිලාභ සහිත සානුබල - සාදාචාරාත්මක සානුබල - බලය පදනම් කරගත් සානු බල (ල. 3)
- ii. නිෂ්පාදන සම්පත් හිමිකාරත්වය - ධනේෂ්වර ආර්ථික පද්ධති - සමාජවාදී ආර්ථික පද්ධති (ලකුණු 2)
 තීරණ සම්බන්ධීකරණ යාන්ත්‍රණය - වෙළෙඳපොළ ආර්ථික පද්ධති - විධාන (සැලසුම්ගත) ආර්ථික පද්ධති
 - මිශ්‍ර ආර්ථික පද්ධති (ල.2)
- iii. - වෙළෙඳපොළ ආර්ථික පද්ධතියක් තුළ සමාජ සාධාරණත්වය දැඩිව අවධාරණය කෙරෙන ආර්ථික පද්ධති සමාජීය වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයයි. (ල.1)
 - නිෂ්පාදන සම්පත් පෞද්ගලික අංශය සතු වුවද සම්පත් භාවිතය පිළිබඳ විශාල බලපෑමක් රජයෙන් සිදු කෙරේ. රජය එහි පුරවැසියන් වෙත සමාජ ආරක්‍ෂණ ජාලයක් සපයයි. (ල.1)
 - සමාජවාදී වෙළෙඳපොළ ආර්ථිකයක් යනු මූලික වශයෙන් සමාජවාදී දර්ශනයක් මත මෙහෙය වන කිසියම් දුරකට වෙළෙඳපොළ බලවේග වලට ක්‍රියාත්මක වීමට ඉඩ සලසා ඇති ආර්ථික පද්ධතීන්ය.
 - නිෂ්පාදන සම්පත් රජය සතුය. සම්පත් භාවිතය පිළිබඳ තීරණ ගැනීම පෞද්ගලික අංශය සතුවේ. (ලකුණු 2)
- iv.

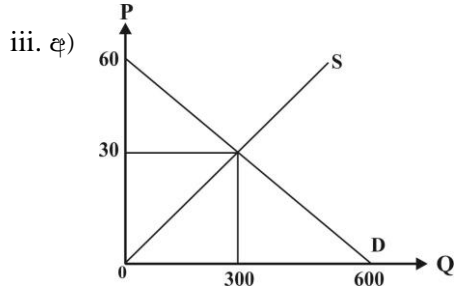
ස්ථාවර ආවස්ථික පිරිවැය	වැඩෙන ආවස්ථික පිරිවැය
- සම්පත් සමජාතිය වීම	- සම්පත් සමජාතිය නොවීම
- එක් නිෂ්පාදනයක් සඳහා කාර්යක්‍ෂම වන සම්පත් අනෙක් නිෂ්පාදනය සඳහා කාර්යක්‍ෂම වීම	- එක් නිෂ්පාදනයක් සඳහා කාර්යක්‍ෂම වන සම්පත් අනෙක් නිෂ්පාදනය සඳහා කාර්යක්‍ෂම නොවීම.

- v.
  - අ) එකඟ විය නොහැක
  - ආ) එකඟ විය හැක
  - ඇ) එකඟ විය නොහැක
  - ඈ) එකඟ විය නොහැක
  - ඉ) එකඟ විය නොහැක
  - ඊ) එකඟ විය නොහැක
 (ලකුණු 1 x 5)

- 04). i. වෙළෙඳපොළ සැපයුම් වක්‍රයක් ඇඳීමේදී ස්ථාවරව පවතින සලකනු ලබන සාධක කවරේද? (ලකුණු 4)
- ii. වෙළෙඳපොළ සමතුලිතයක ඇති කොන්දේසි 04 ක් දක්වන්න. (ලකුණු 4)
- iii. පහත දැක්වෙන්නේ වෙළෙඳපොළ ඉල්ලුම් හා සැපයුම් සමීකරණ 2 කි.
 $Qd = 600 - 10P$ $Qs = 10P$
  - අ) වෙළෙඳපොළ ඉල්ලුම් හා සැපයුම් වක්‍ර ප්‍රස්ථාර කඩදාසියක ඇඳ දක්වා සමතුලිත මිල හා ප්‍රමාණය ලකුණු කර දක්වන්න. (ලකුණු 2)
  - ආ) සමතුලිත මිලේදී පාරිභෝගික හා නිෂ්පාදන අතිරික්තය ගණනය කරන්න. (ලකුණු 2)
  - ඇ) සමතුලිත මිලේදී මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව ගණනය කරන්න. (ලකුණු 2)
  - ඈ) ප්‍රමාණය 200 දී අධි ඉල්ලුම් මිල කොපමණද? (ලකුණු 2)

- iv. වෙළෙඳපොළ ඉල්ලුම් හා සැපයුම් වක්‍ර විකැන් වීමෙන් වෙළෙඳපොළ සමතුලිත මිල අඩුවිය හැකි අවස්ථා දෙකක් හා වැඩිවිය හැකි අවස්ථා දෙකක් දක්වන්න. (ලකුණු 4)
- 04). i. - යෙදවුම්වල මිල - සම්බන්ධිත භාණ්ඩ මිල - තාක්‍ෂණය - අපේක්‍ෂිත අනාගත මිල
 - රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති (බදු සහනාධාර) - සැපයුම් කරුවන්ගේ සංඛ්‍යාව (ලකුණු 4)
- ii. - අපේක්‍ෂිත ඉල්ලුම් මිල සහ අපේක්‍ෂිත සැපයුම් මිල සමාන විය යුතුය.
 - අධි ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය හා අධි සැපයුම් ප්‍රමාණය ශුන්‍ය විය යුතුය.
 - අධි ඉල්ලුම් මිල හා අධි සැපයුම් මිල ශුන්‍ය විය යුතුය.
 - පාරිභෝගික පැහැදීම හා නිෂ්පාදන අය භාරය සමාන විය යුතුය. (ලකුණු 4)

- ආර්ථික අතිරික්තය උපරිම වීම (නිෂ්පාදක හා පාරිභෝගික අතිරික්තය බිහිවීම)
- ආර්ථිකයේ සම්පත් භාවිතය කාර්යක්ෂම වීම

$$Q_d = Q_s$$

$$600 - 10P = 10P$$

$$600 = 20P$$

$$P = \frac{600}{20} = 30$$

$$Q_s = 10 \times 30 = 300$$

(නිවැරදි රූප සටහනට ල. 1, සමතුලිත මිල හා ප්‍රමාණයට , ල.1)

ආ) පාරිභෝගික අතිරික්තය = $\frac{(\text{උපරිම ඉල්ලුම් මිල} - \text{සමතුලිත මිල}) \times \text{සමතුලිත ප්‍රමාණය}}{2}$

$$= \frac{(60-30) \times 300}{2}$$

$$= \frac{30 \times 150}{2} = 4500// \quad (\text{ලකුණු } 1)$$

නිෂ්පාදන අතිරික්තය = $\frac{(\text{සමතුලිත මිල} - \text{අවම සමතුලිත මිල}) \times \text{සමතුලිත ප්‍රමාණය}}{2}$

$$= \frac{30-0}{2} \times 300$$

$$= \frac{30}{2} \times 300 = 4500// \quad (\text{ලකුණු } 1)$$

ඇ) $PED = b \times \frac{P}{q} = -10 \times \frac{30}{300} = -1$ (ලකුණු 2)

ඈ) ප්‍රමාණය 200 දී අධි ඉල්ලුම් මිල
ඉල්ලුම් මිල $Q_d - Q_s$

$$Q_d = 600 - 10P - (10P)$$

$$200 = 600 - 10P - 10P$$

$$20P = 600 - 400$$

$$P = \frac{400}{20} = 20 \quad (\text{ලකුණු } 2)$$

(ඉල්ලුම හා සැපයුම වෙනම ගණනය කර ඉල්ලුම් මිලෙන් සැපයුම් මිල අඩු කර තිබුණත් ලකුණු 2 හිමිවේ.)

iv. සමතුලිත මිල අඩුවන අවස්ථා

- ඉල්ලුම් වක්‍රය දකුණට විතැන්වන වේගයට වඩා වැඩි වේගයකින් සැපයුම් වක්‍රය දකුණට විතැන්වීම.
- ඉල්ලුම් වක්‍රය වමට විතැන්වන වේගයට වඩා අඩු වේගයකින් සැපයුම් වක්‍රය වමට විතැන්වීම

සමතුලිත මිල වැඩිවන අවස්ථා

- ඉල්ලුම් වක්‍රය දකුණටත් සැපයුම් වක්‍රය වමටත් විතැන්වීම
- ඉල්ලුම් වක්‍රය දකුණට විතැන්වන වේගයට වඩා අඩු වේගයකින් සැපයුම් වක්‍රය දකුණට විතැන්වීම.
- සැපයුම් වක්‍රය වමට විතැන්වන වේගයට වඩා අඩු වේගයකින් ඉල්ලුම් වක්‍රය වමට විතැන්වීම (එක් කොටසකින් කරුණු 2 බැගින් කරුණු 4 ට ලකුණු 4)

05. i. පහත සඳහන් අවස්ථාවලදී මුළු අයහාරය වැඩිවේද? අඩුවේද? නැතහොත් නොවෙනස්ව පවතී ද යන්න සඳහන් කරන්න.

අ)අනමය ඉල්ලුමකදී මිල පහළ වැටීම

ආ) නමය ඉල්ලුමකදී මිල ඉහළ යාම

ඇ) අනමය ඉල්ලුමකදී මිල ඉහළ යාම

ඈ) අතභවය නොවන භාණ්ඩයක මිල අඩුවීම.

ඉ) ඒකීය නමය ඉල්ලුමකදී මිල පහළ වැටීම

(ලකුණු 1 x 5)

ii. තරගකාරී තේ වෙළඳපොළක් ඇසුරෙන් පහත සඳහන් සිදුවීම් ප්‍රතිඵලයක් සුදුසු රූප සටහන් යොදා ගනිමින් පැහැදිලි කරන්න.

අ)දිලීර රෝගයක් හේතුකොට ගෙන තේ වතු විශාල ප්‍රමාණයක් විනාශ වීම.

ආ) තේ සඳහා පාරිභෝගික අහිරුවීය අඩුවීම.

ඇ) කෝපි වෙළඳපොළ මිල පහළ වැටීම.

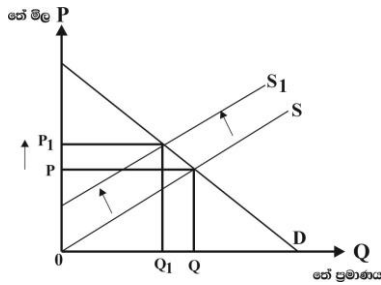
ඈ) තේ සඳහා දියුණු තාක්ෂණයක් හඳුන්වාදීම

ඉ) තේ වතු හිමියන් ලබාගත් වගාණය කපා හැරීම

(ලකුණු 2 x 5)

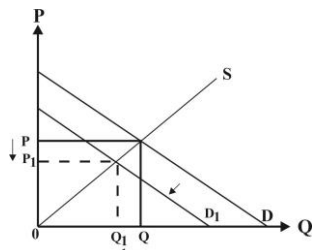
iii. පාරිභෝගිකයන්ට, නිෂ්පාදකයන්ට ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන්ට ප්‍රායෝගික වශයෙන් සැපයුම් නමය සංකල්පය වැදගත්වන ආකාරය පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 5)

- 05). i. අ) මුළු අයභාරය අඩුවේ ආ) මුළු අයභාරය අඩුවේ. ඇ) මුළු අයභාරය වැඩිවේ
 ඇ) මුළු අයභාරය වැඩිවේ ඉ) මුළු අයභාරය වෙනස් නොවේ. (ලකුණු 5)
 ii. අ) තේ වතු විනයය වීම නිසා තේ වෙළඳපොළ සැපයුම් වක්‍රය වමට විතැන් වේ. අනෙකුත් කරුණු නොවෙනස්ව තිබුණොත් සමතුලිත මිල ඉහළ යන අතර ප්‍රමාණය අඩුවේ. (ල.01)

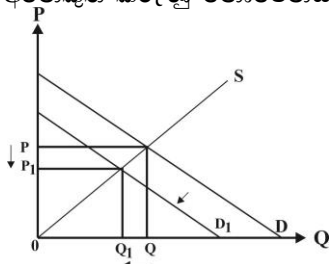
(නිවැරදි රූප සටහනකට ල. 01)

- ආ) තේ සඳහා පාරිභෝගික අහිරුවිය අඩුවීම නිසා
 - වෙළඳපොළ ඉල්ලුම් වක්‍රය වමට විතැන්වේ.
 - අනෙකුත් කරුණු නොවෙනස්ව තිබියදී සමතුලිත මිල අඩුවන අතර, සමතුලිත ප්‍රමාණයද අඩුවේ. (ල.1)

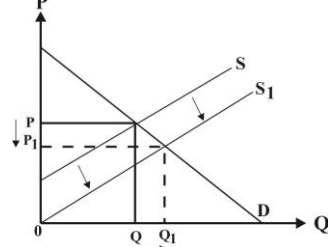

(නිවැරදි රූප සටහනකට ල. 01)

- ඇ) තේ සහ කෝපි ආදේශන භාණ්ඩ බැවින් කෝපි මිල පහළ වැටීම නිසා මෙතෙක් තේ පරිභෝජනය කළ පිරිස කෝපි පරිභෝජනයට පෙළඹීම නිසා වෙළඳ පොළ තේ ඉල්ලුම් වක්‍රය වමට විතැන්වේ. (ල.1)
 - වෙළඳපොළ ඉල්ලුම් වක්‍රය වමට විතැන්වේ.
 - අනෙකුත් කරුණු නොවෙනස්ව තිබියදී සමතුලිත මිල අඩුවන අතර, සමතුලිත ප්‍රමාණයද අඩුවේ. (ල.1)

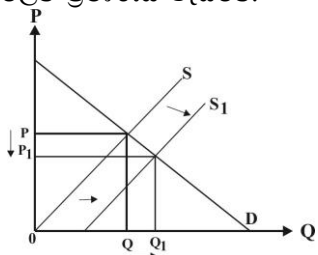

- ඈ) තේ සඳහා දියුණු තාක්ෂණයක් හඳුන්වාදීම නිසා තේ නිෂ්පාදනය වැඩිවී වෙළඳපොළ තේ සැපයුම වැඩිවේ. එවිට තේ සැපයුම් වක්‍රය දකුණට විතැන්වේ. සමතුලිත මිල අඩුවන අතර, ප්‍රමාණය වැඩිවේ. (ල.1)

(නිවැරදි රූප සටහනකට ල. 01)

- ඉ) තේවතු හිමියන් ලබාගත් වගා ණය කපා හැරීම නිසා තේ නිෂ්පාදනයට යොදවන පහසුකම් වැඩිකිරීමට හැකිවේ. එවිට නිෂ්පාදනය වැඩි වී වෙළඳපොළ තේ සැපයුම් වක්‍රය දකුණට විතැන් වේ. තේ මිල අඩුවේ. අලෙවි ප්‍රමාණය වැඩිවේ. (ල.1)

(නිවැරදි රූප සටහනකට ල. 01)

- iii. - භාණ්ඩයක මිල වෙනස්වන විට පාරිභෝගික පැහැදීම / නිෂ්පාදන අයභාරයට කෙරෙන බලපෑම පුරෝකථනය කළ හැකිවීම.
- තම නිෂ්පාදන සඳහා ආදායම උපරිම කෙරෙන ආකාරයට මිලක් තීරණය කළ හැකිවීම.
- ව්‍යාපාර ආයතනයකට ඇති ඒකාධිකාරී ශක්තිය නිශ්චය කළ හැකි වීම.
- යම් භාණ්ඩයක් සඳහා පවතින ආදේශන හා අනුපූරක භාණ්ඩ කවරේද යන්න හඳුනා ගැනීම.
- සාධක සංවලන හැකියාව හඳුනාගත හැකිවීම. (කරුණු 5 ට ලකුණු 5)

ආ කොටස

06). සාමාන්‍ය භාණ්ඩයක් සඳහා වන වෙළඳපොළ ඉල්ලුම් හා සැපයුම් වක්‍ර පහත සමීකරණ වලින් පෙන්වුම් කරයි.

$$Q_d = 300 - 10P \qquad Q_s = -100 + 10P$$

- i. මෙම වෙළඳපොළේ සමතුලිත මිල හා ප්‍රමාණය ගණනය කරන්න. (ලකුණු 2)
- ii. රජය මෙම භාණ්ඩය මත ඒකකයකට රු. 4 ක් වන සේ දේශීය භාණ්ඩ බද්දක් නිෂ්පාදකයන් මත පනවනවා යැයි සිතන්න.
  - අ) බදු පැනවීමෙන් පසු පාරිභෝගික අතිරික්තය කොපමණද? (ලකුණු 2)
  - ආ) දේශීය භාණ්ඩ බද්දෙන් රජය එකතු කරනු ලබන අයභාරය කොපමණද? (ලකුණු 2)
  - ඉ) පාරිභෝගිකයා දරන මුළු බදු මුදල කොපමණද? (ලකුණු 2)
- iii. “බද්දක් අයකිරීම මෙම වෙළඳපොළේ සම්පත් බෙදාදීමේ කිරීමේ අකාර්යක්ෂමතා බිහි කරයි”. මෙම ප්‍රකාශයට ඔබ එකඟවන්නේද? පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)
- iv. ගැනුම්කරුවන් මත අලෙවි බද්දක් (ඒකක බදු) පැනවීමෙන් පසුව බදුබර බෙදීයන ආකාරය යෝග්‍ය ප්‍රස්ථාර සටහනකින් පෙන්වා දෙන්න. (ලකුණු 4)
- v. නිෂ්පාදන සලාක නියම කිරීම යන්නෙන් කවරක් අදහස් වේද? සලාක නියම කිරීමේ අරමුණ කුමක්ද? (ලකුණු 4)

06). i. සමතුලිත මිල හා ප්‍රමාණය

$$\begin{aligned} Q_d &= Q_s \\ 300 - 10P &= -100 + 10P \\ 400 &= 20P \qquad \underline{20 = P} \quad (ල.1) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} Q_d &= 300 - 10(20) \\ &= 300 - 200 = \underline{100} \quad (ල.1) \end{aligned}$$

ii. අ) පසු පාරිභෝගික අතිරික්තය = $\frac{(\text{උපරිම ඉල්ලුම් මිල} - \text{නව සමතුලිත මිල}) \times \text{නව සමතුලිත ප්‍රමාණය}}{2}$

$$= \frac{(30-22)}{2} \times 80 \quad (ල.1) = \underline{රු. 320} \quad (ල.1)$$

නව සමතුලිත මිල	උපරිම ඉල්ලුම් මිල සෙවීම
$Q_s = -100 + 10(P - 4)$	$0 = 300 - 10P$
$= -100 + 10P - 40$	$10P = 300$
$Q_{st} = 140 + 10P$	$= \frac{300}{10} = \underline{30}$

$$- 140 + 10P = 300 - 10P$$

$$20P = 300 + 140$$

$$P = \frac{440}{20} = \underline{22}$$

නව සමතුලිත ප්‍රමාණය $300 - 10 \times 22 = 80$

ආ) රජයේ බදු අයභාරය = ඒකක බද්ද X නව සමතුලිත ප්‍රමාණය

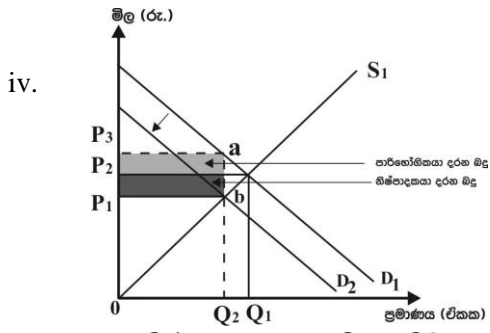
$$= රු. 4 \times 80 \quad (ලකුණු 1) = \underline{රු. 320} \quad (ල.1)$$

ඉ) ඒකකයකට පාරිභෝගිකයා දරන බද්ද X නව සමතුලිත ප්‍රමාණය

$$රු. 2 \times 80 = \underline{රු. 160} \quad (ල.2)$$

iii. එකඟ වේ.

- නිෂ්පාදන බද්දක් පැනවීම නිසා සැපයුම් වක්‍රය ඒකක බද්දේ ප්‍රමාණයෙන් වමට විතැන් වේ.
- එවිට නිෂ්පාදනය අඩු වන බැවින් ආන්තික ප්‍රතිලාභ (MB) ආන්තික පිරිවැය (MC) ඉක්මවා යයි. (MB > MC)
- මෙම වෙළඳපොළේ නිෂ්පාදනයේ ආන්තික පිරිවැය භාණ්ඩයේ මිලට වඩා අඩුවේ. MC < P වේ.
- P > MC බැවින් බදු හේතුකරගෙන උගත නිෂ්පාදනයක් වෙළඳපොළේ හටගන්නා නිසා මෙම වෙළඳපොළේ සම්පත් බෙදා වෙන්කිරීම අකාර්යක්ෂම වේ. P ≠ MC ≠ MB (කරුණු 1 ට ල.1 බැගින් ල. 4)

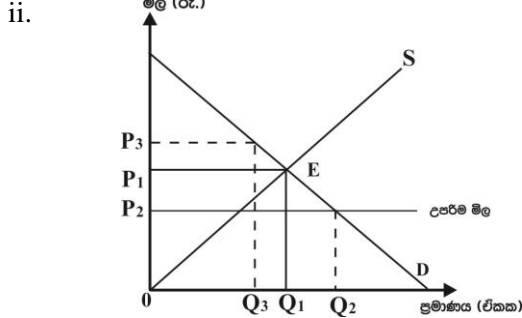
a b දුරින් බද්දේ ප්‍රමාණය පෙන්නුම් කරයි.
 $P_3 \rightarrow$ පාරිභෝගිකයා බද්දෙන් පසු ඒකකයකට ගෙවන මිල
 $P \rightarrow$ බද්දෙන් පසු නිෂ්පාදකයා ඒකයට ලබන මිල

ගැනුම් කරුවා මත බද්ද පනවනු ලැබුවද බදු බර පාරිභෝගිකයා හා නිෂ්පාදකයා අතර බෙදී ගොස් ඇත. (ල.2)
 (රූප සටහනට ල.2)

- v. - නිෂ්පාදන සලාක නියම කිරීම යන්නෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ කිසියම් භාණ්ඩයක් කිසියම් නිශ්චිත කාලයක් තුළ නිපදවිය හැකි උපරිම නිමැවුම් ප්‍රමාණය පිළිබඳ සීමාවක් ආණ්ඩුව විසින් නියම කිරීමයි. (ල. 2)
- වගාකරුවන්ගේ ආදායම් ස්ථායීකරීම සඳහා වෙළෙඳපොලට ළගාවන සැපයුම සීමා කරමින් මිල ඉහළ මට්ටමක පවත්වාගෙන යාම මෙහි ඇරඹුණවේ. (ලකුණු 2)

- 07). i. වෙළෙඳපොළ ක්‍රමයට මැදිහත් වී රජය විසින් සිදුකරන මිල පාලන ප්‍රතිපත්ති වල ස්වරූප පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)
- ii. සඵල උපරිම මිලක් පැනවීමේ ආර්ථික ප්‍රතිඵලයක් රූප සටහනක් මගින් ඉදිරිපත් කරන්න. (ලකුණු 5)
- iii. උපරිම මිල පාලනය වෙනුවට නිෂ්පාදනය කරනු ලබන සෑම භාණ්ඩ ඒකකයක් සඳහාම නිශ්චිත සහනාධාරයක් ලබා දෙන්නේ නම් සහනාධාරයෙන් පසු හටගන්නා ආර්ථික ප්‍රතිඵලය කවරේද? (ලකුණු 4)
- iv. වෙළෙඳපොළේ අලෙවිවන කෘෂිකාර්මික භාණ්ඩයක් සඳහා විශේෂිත නිෂ්පාදන සහනාධාරයක් ලබාදුන් විට සහනාධාරයේ මුළු වාසිය නිෂ්පාදකයාට හිමිවන්නේ කුමන සැපයුම් නමයක තත්ත්වයක් යටතේද? රූප සටහනකින් ඔබේ පිළිතුර පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 3)
- v. මූලික ආහාර ද්‍රව්‍ය වල මිල ස්ථාවරව පවත්වාගෙන යාම සඳහා තොග රැස් කිරීම හා බෙදා හැරීම සිදුකරයි. එහි වාසි අවාසි සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 4)

- 07). i. ස්වරූප දෙකකි.
  1. උපරිම මිල සීමා නියම කිරීම
  2. අවම මිල සීමා නියම කිරීම
 (ලකුණු 2)
  - ඉල්ලුම් සැපයුම් බලවේග මත තීරණය වූ වෙළෙඳපොළ මිල නිෂ්පාදකයින්ට අසාධාරණ වෙනැයි යන විශ්වාසය මත නිෂ්පාදකයාට සාධාරණය සැලසීම සඳහා රජය විසින් සමතුලිත මිලට වඩා ඉහළින් නිත්‍යානුකූලව නියමකරන මිල අවම මිල සීමාව වේ. (ල.1)
  - උපරිම මිල සීමානියම කිරීම යනු වෙළෙඳපොළ යාන්ත්‍රණයට යටතේ නියම වූ සමතුලිත මිල පාරිභෝගිකයාට අසාධාරණ වෙනැයි සිතූ විට ඔවුන්ට සාධාරණත්වය සැලසීම සඳහා රජය නියම කරන නිත්‍යානුකූල මිලයි. එය සමතුලිත මිලට වඩා පහළ මිලකි. (ල. 1)

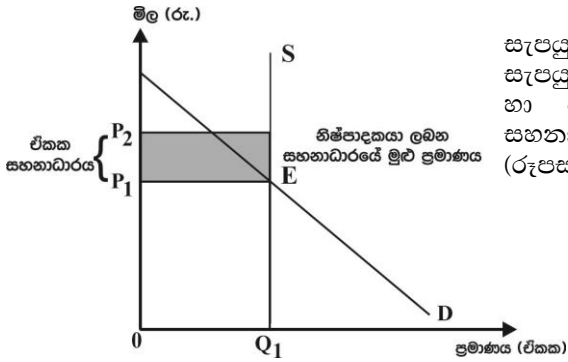

(රූප සටහනට ලකුණු 2)

ප්‍රතිඵලය
 $Q_2 - Q_3$ ප්‍රමාණයේ අධි ඉල්ලුමක් හටගැනීම (භාණ්ඩ හිඟයක්)
 P_2 මිලට වඩා වැඩි මිලකට භාණ්ඩය අලෙවි වීම හෙවත් කළුකඩ මිලක් හට ගැනීම. උපරිම කළුකඩ මිල P_3 මගින් නිරූපණය වේ.
 පාරිභෝගික අතිරික්තය වැඩිවීම
 (ඕනෑම උපරිම මිල පැනවීමේ ප්‍රතිඵලයකයකට ල. 1 බැගින් කරුණු 3 ට ලකුණු 3)

- iii. - සැපයුම් වක්‍රය දකුණට විතැන් වේ. සැපයුම වැඩිවේ.
- වෙළෙඳපොළ මිල පහළ යයි. - රජයට පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවේ.
- සමාජ ශුභ සාධනයට අහිතකර බලපෑම් ඇතිවේ.
- සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීමේ අකාර්යක්ෂමතා හටගනී. ($MC > 7P$ වේ) (කරුණකට 1 බැගින් ලකුණු 4)

iv.

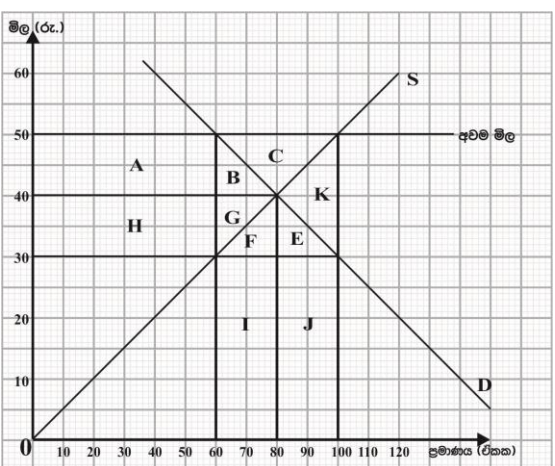
සැපයුම පූර්ණ අනම්‍ය වන විට ඒකක සහනාධාරය හේතුකරගෙන සැපයුම් වක්‍රයෙහි වෙනසක් හටනොගනී. එබැවින් සහනාධාරයට පෙර හා පසු සමතුලිතයෙහි කිසිදු වෙනසක් සිදුනොවන බැවින් සහනාධාරයේ මුළු වාසිය නිෂ්පාදකයාට හිමිවේ. (රූපසටහනට ල. 1 පැහැදිලි කිරීමට ල. 2)

- v. වාසි - ගොවීන්ගේ ආදායම් ස්ථාවර වීම - එම භාණ්ඩ සඳහා ප්‍රාග්ධන ආයෝජන ධෛර්ය මත් වීම
- යැපුම් කෘෂි කර්මාන්තය ශක්තිමත් වීම - පාරිභෝගිකයාට හිතකර වීම
- අවාසි - අධි සැපයුම මිලදී ගැනීමට විශාල පිරිවැයක් දැරිය යුතුවීම - අධි නිෂ්පාදනයක් බිහිවීම
- ආරම්භක ප්‍රාග්ධනය විශාල ප්‍රමාණයක් අවශ්‍ය වීම
- ගබඩා ගාස්තු පිරිවැය හා පරිපාලන වියදම අධික වීම (වාසි 2 ට ල. 2 අවාසි 2 ලකුණු 2)

08). කරගකාරී වෙළඳපොළක අලෙවි වන X භාණ්ඩයේ වෙළඳපොළ සමතුලිත මිල හා එම මිලට අලෙවි වන සමතුලිත ප්‍රමාණය පිළිවෙලින් රු. 40 සහ ඒකක 80 කි. භාණ්ඩයේ මිල රු. 30 ක් වන විට උපරිම ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය 100 ක් වන අතර, අවම සැපයුම් ප්‍රමාණය ඒකක 60 කි. රජය විසින් මෙම භාණ්ඩ ඒකකයකට රු. 50 ක් වන සේ අවම මිලක් නීතියෙන් නියම කර තිබේ යැයි සලකන්න.

- i. මෙම තොරතුරු රූප සටහනකින් ඉදිරිපත් කරන්න. (ලකුණු 5)
- ii. අවම මිල හඳුන්වා දීමෙන් පසු වෙළඳපොළ තුළ හටගන්නා අධි සැපයුම් ප්‍රමාණය කොපමණද? (ලකුණු 2)
- iii. අධි සැපයුම මිලදී ගැනීම මගින් අවම මිල පවත්වා ගෙන යාමට ආණ්ඩුව කටයුතු කරනු ලැබුවහොත් ආණ්ඩුවට දැරීමට සිදුවන පිරිවැය කොපමණද? (ලකුණු 2)
- iv. අධි සැපයුම මිලදී ගැනීම වෙනුවට උභය පූර්ණ ගෙවීම් ක්‍රමයක් යටතේ අවම මිල සහතික කරයි නම් ඒකකයක් වෙනුවෙන් රජය දරන පිරිවැය කොපමණ වේද? (ලකුණු 2)
- v. අවම මිල සහතික කිරීම සඳහා ආණ්ඩුව වසින් ගනු ලබන මිල ආධාරක ස්වරූප දෙකෙන් සමාජ ශුභ සාධනයට වැඩිම අහිතකර බලපෑමක් ඇතිකරන්නේ කුමන ස්වරූපය මගින්ද? ඔබේ රූප සටහන ඇසුරින් පෙන්වා දෙන්න. (ලකුණු 5)
- vi. ගොවීන්ගේ ආදායම් ස්ථාවරත්වයට පත් කිරීම සඳහා රජයකට ගතහැකි ක්‍රියාමාර්ග කවරේද? (ලකුණු 4)

08). i.

ඉල්ලුම් හා සැපයුම් වක්‍ර නිවැරදිව ඇදීමට (ල.4)
අවම මිල ලකුණු කිරීම (ල.1)

- ii. රු. 50 දී සැපයුම් ප්‍රමාණය - ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය = අධි සැපයුම
100 - 60 = ඒකක 40 (ලකුණු 2)
- iii. ආණ්ඩුවේ පිරිවැය = රු. 50 x ඒකක 40 = රු. 2000 (ලකුණු 2)
- iv. ඒකකයක් වෙනුවෙන් රජය දරන පිරිවැය = රු. 20.00 (ලකුණු 2)

- v. උෟන පූර්ණ ගෙවීම් ක්‍රමය යටතේ අහිමි වන සමාජ ශුභ සාධනය K (ලකුණු 2)
 අධි සැපයුම රජය මිලදී ගැනීම නිසා අහිමිවන සමාජ ශුභ සාධනය $B+G+F+I+J+E+K$ (ල. 2)
 - සමාජ ශුභ සාධනයට සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක අහිමි වීමක් ඇතිකරන්නේ සාපේක්ෂව අධි සැපයුම රජය මිලදී ගැනීමේ සහතික මිල ක්‍රමය මගිනි. (ල. 1)
- vi. - නිෂ්පාදන සලකා ලබාදීම - ස්චාරක්‍ෂක නොග පවත්වා ගැනීම
 - අවම මිල ප්‍රතිපත්තිය - සහතික මිල ක්‍රමය - භූමිය වගාවට යෙදූ නොගැනීම සානුබල ලබාදීම
 - අපනයන සඳහා සහනාධාර ලබාදීම - උෟන පූර්ණ ගෙවීම් ක්‍රම (කරුණු 4 ට ලකුණු 4)

- 09). i. කෙටි කාලීන නිෂ්පාදන ශ්‍රිතය හා දිගුකාලීන නිෂ්පාදන ශ්‍රිතය හඳුන්වාන්න. (ලකුණු 4)
- ii. ආයතනයක දිගු කාලීන සාමාන්‍ය පිරිවැය පහළ බැසීමට බලපාන හේතු කවරේද? (ලකුණු 4)
- iii. කෙටි කාලයෙහි නිෂ්පාදනයේ නිරත වී සිටින ආයතනයක නිමැවුම ප්‍රසාරණය කරන විට සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය හා සාමාන්‍ය විචල්‍ය පිරිවැය වක්‍ර හැසිරෙන ආකාරය පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)
- iv. නිශ්චිත දිනකට, කිසියම් නිෂ්පාදන ආයතනයක නිෂ්පාදන පිරිවැය හා අයහාරය පිළිබඳ තොරතුරු පහත පරිදි වේ.

අයිතමය	රුපියල්
ආයතනයේ අයහාරය	24000
වැටුප් හා වේතන	15000
අමුද්‍රව්‍ය වියදම	4000
ආර්ථික ක්‍ෂය වීම්	200
රක්‍ෂණ වාරිකය	100
බදු කුලිය	1000
බැංකු ණය සඳහා පොලී ගෙවීම්	1200
හිමිකරු යොදන ලද ප්‍රාග්ධනයෙහි අහිමි වූ පොලී	500
අහිමි වූ වැටුප් ආදායම	800

මෙම තොරතුරු වලට අනුව මෙම ආයතනයේ අදාළ දිනයේ දී,
 අ) සෘජු පිරිවැය ගණනය කරන්න.   ආ) මුළු ආවස්ථික පිරිවැය කොපමණද?
 ඉ) ගණකාධිකාරී ලාභය කොපමණ වේද?   උ) ආර්ථික ලාභය ගණනය කරන්න. (ල.2 බැගින් මුළු ල.8)

- 09). i. - කර්මාන්ත ශාලාවේ ධාරිතාව හා නිෂ්පාදන ශීලිපක්‍රමය නොවෙනස්ව තිබියදී විචල්‍ය යෙදවුම් වෙනස් කරමින් නිෂ්පාදනය සිදුකරන විට යෙදවුම් හා නිමැවුම් අතර පවත්නා තාක්‍ෂණික සම්බන්ධතාව කෙටි කාලීන නිෂ්පාදන ශ්‍රිතයෙන් පෙන්වුම් කෙරේ.
 - කෙටි කාලීන නිෂ්පාදන ශ්‍රිතය $Q = f(V_1, V_2, V_3, \dots, V_n, K)$ (ලකුණු 2)
 - නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට අදාළ සියලු යෙදවුම් වෙනස් කරන විට යෙදවුම් හා නිමැවුම් අතර පවතින තාක්‍ෂණික සම්බන්ධතාව දිගු කාලීන නිෂ්පාදන ශ්‍රිතයෙන් පෙන්වුම් කරයි.
 - දිගු කාලීන නිෂ්පාදන ශ්‍රිතය $Q = f(V_1, V_2, V_3, \dots, V_n, K_1, K_2, K_3)$ (ලකුණු 2)
- ii. දිගුකාලයේදී නිෂ්පාදන ආයතනයක සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය පහළ වැටීමට හේතුව පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම් අත්කර ගැනීමයි. (ලකුණු 1)
 පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම් හට ගැනීමට හේතු
 - ධාරිතාව විශාල වීම නිසා හටගන්නා තාක්‍ෂණික පිරිමැසුම් - කළමනාකරණ පිරිමැසුම්
 - අලෙවිකරණ පිරිමැසුම් - මූල්‍යමය පිරිමැසුම් - අවදානම් දැරීම සම්බන්ධ පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම් (කරුණකට ල. 1 බැගින් කරුණු 3 ට ලකුණු 3)
- iii. - සාමාන්‍ය විචල්‍ය පිරිවැය යනු මුළු විචල්‍ය පිරිවැය නිමැවුම් ඒකක ප්‍රමාණයෙන් බෙදූ විට ලැබෙන අගයයි. සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය යනු සාමාන්‍ය විචල්‍ය පිරිවැය හා සාමාන්‍ය ස්ථාවර පිරිවැය යන පිරිවැය සංරචක දෙකෙහි එකතුවයි.
 - නිමැවුම ප්‍රසාරණය කරන විට සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය වක්‍රය හා සාමාන්‍ය විචල්‍ය පිරිවැය වක්‍රය ක්‍රමයෙන් පහළ බැස නැවතත් ඉහළයයි. වක්‍ර දෙකට ඉංග්‍රීසි U අකුරක හැඩය ගනී.
 - සාමාන්‍ය විචල්‍ය පිරිවැය වක්‍රයට ඉහළින් සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය වක්‍රය ගමන් කරන අතර වක්‍ර දෙක අතර සිරස් දුර මගින් සාමාන්‍ය ස්ථාවර පිරිවැය නිරූපණය කරයි.
 - නිමැවුම ප්‍රසාරණය වන විට සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය, සාමාන්‍ය විචල්‍ය පිරිවැය වක්‍රය මත කිසිවේටෙකත් පතිත නොවන අයුරින් සමීපව ගමන් කරයි. (වක්‍ර දෙක අතර සිරස් දුර ක්‍රමයෙන් අඩුවේ.)
 - සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය වක්‍රයේ අවම ලක්‍ෂ්‍යය පිහිටන්නේ සාමාන්‍ය විචල්‍ය පිරිවැය වක්‍රයෙහි අවම ලක්‍ෂ්‍යයට ඉහළින්. (කරුණු 4 ට ලකුණු 4)

iv. අ) සාප්පු පිරිවැය = වැටුප් හා වේතන	15000
අමුද්‍රව්‍ය වියදම	4000
රක්‍ෂණ වාරිකය	100
බදු කුලිය	1000
පොලී ගෙවීම්	<u>1200</u>
	<u>රු. 21300</u> (ල. 2)

ආ) මුළු ආවස්ථික පිරිවැය = සාප්පු පිරිවැය + වක්‍ර පිරිවැය
 = රු. 21300 + (200 + 500 + 800)
 = රු. 22800 (ල. 2)

ඉ) ගණකාධිකාරී ලාභය = මුළු අයභාරය - සාප්පු පිරිවැය
 = රු. 24000 - 21300
 = රු. 2700 (ල. 2)

උ) ආර්ථික ලාභය = මුළු අයභාරය - මුළු ආවස්ථික පිරිවැය
 = රු. 24000 - 22800
 = රු. 1200 (ල. 2)

- 10). i. නිෂ්පාදන ආයතනයක් කෙටිකාලයේදී ලබන ඵල නිර්වචනය කරන්න. ඒ සඳහා පදනම් කරගන්නා උපකල්පන කවරේද? (ලකුණු 4)
- ii. කෙටි කාලීන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය තුළ මුළු නිමැවුම, සාමාන්‍ය නිමැවුම හා ආන්තික නිමැවුම අතර කවර සබඳතාවක් පවතින්නේද? යන්න සාකච්ඡා කරන්න. (ලකුණු 4)
- iii. පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම් හා පරිමාණකූල නොපිරිමැසුම් යනු කවරේද? (ලකුණු 4)
- iv. වෙළෙඳපොළ ආකෘති අතර විවිධත්වයක් ගැනීම කෙරෙහි බලපාන සාධක සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 4)
- v. අවශේෂ වෙළෙඳපොළ ව්‍යුහ හා සැසඳීමේදී පූර්ණ තරඟකාරී ආයතනයේ ඉල්ලුම් වක්‍රයේ සුවිශේෂී හැඩය හා ඒ කෙරෙහි බලපා ඇති සාධක නම් කරන්න. (ලකුණු 4)

10). i. - ස්ථාවර යෙදවුමක් සමඟ මිශ්‍ර කරමින් විචල්‍ය යෙදවුම් වැඩි වැඩියෙන් භාවිත කරන විට, විචල්‍ය යෙදවුමේ ආන්තික නිෂ්පාදනය හා සාමාන්‍ය නිෂ්පාදනය එක්තරා අවස්ථාවකට පසු අඩු වීමට පටන් ගැනීම හිතවන ඵලදාවයි. (කෙටි කාලයේදී හිතවන ආන්තික ඵල ලබයි. (ල.2)

- උපකල්පන :
1. සියලු විචල්‍ය යෙදවුම් ඒකකක සමජාතීය වීම
  2. අදාළ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය තුළ තාක්‍ෂණය ස්ථාවරව පැවතීම. (ල.2)

- ii. - මුළු නිමැවුම යනු ස්ථාවර යෙදවුම් සමඟ විචල්‍ය යෙදවුම් මිශ්‍ර කරමින් නිෂ්පාදනයේ යෙදෙන විට ලැබෙන නිමැවුමයි. සාමාන්‍ය නිෂ්පාදනය යනු විචල්‍ය යෙදවුම් ඒකකයකට සාමාන්‍යයෙන් ලැබෙන නිමැවුම් ප්‍රමාණයයි. විචල්‍ය යෙදවුම් එක් ඒකකයකින් වෙනස් කරන විට මුළු නිමැවුමට අලුතින් එකතුවන නිමැවුම ආන්තික නිමැවුමයි.
- මුළු නිෂ්පාදනය වැඩිවන වේගයෙන් ඉහළ නගින විට සාමාන්‍ය නිමැවුම හා ආන්තික නිමැවුම ඉහළ යයි. MP උපරිම වේ.
- මුළු නිමැවුම අඩුවන වේගයකින් ඉහළ නගින විට ආන්තික නිෂ්පාදනය සාමාන්‍ය නිෂ්පාදන වක්‍රයේ උපරිම ලක්‍ෂ්‍යය ඡේදනය කරමින් වේගයෙන් පහළට ගමන්කරයි.
- මුළු ඵලදාව උපරිම වන විට ආන්තික ඵලදාව ශුන්‍ය වේ. සාමාන්‍ය ඵලදාව පහළ බසීයි. (කරුණකට ල.1 බැගින් ලකුණු 4)

- iii. - පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම් යනු දිගුකාලයේදී නිෂ්පාදන ආයතනයක් නිෂ්පාදනය ප්‍රසාරණය කිරීමේදී ආයතනයේ සාමාන්‍ය පිරිවැය පහළ බැසීමයි.
- ආයතනයක ධාරිතාව පුළුල් කිරීමක් සමඟ නිෂ්පාදන යෙදවුම් වල මිල පහළ වැටීමත් නිසා අත්කරගත හැකි මූල්‍ය ප්‍රතිලාභයක් ලෙස පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම් හැඳින්විය හැක. (ල. 2)
- පරිමාණානුකූල නොපිරිමැසුම් යනු දිගු කාලයේදී ආයතනයක් නිෂ්පාදනය ප්‍රසාරණය කිරීමේදී ආයතනයේ සාමාන්‍ය පිරිවැය ඉහළ යාමයි. එනම් නිෂ්පාදන සාධක වල කාර්යක්‍ෂමතාව පහළ යාම නිසා හටගන්නා මූල්‍යමය වශයෙන් වන පාඩුවයි. (ල. 2)

- iv. - වෙළෙඳපොළ තුළ සිටින ආයතන සංඛ්‍යාව - නිෂ්පාදනයේ ස්වභාවය / සමජාතීය බව
- අබාධ ප්‍රවේශය හා පිටවීමේ හැකියාව - ආයතන අතර පවත්නා තරගයෙහි ස්වභාවය (ලකුණු 4)

- v. - අවශේෂ ආයතන වල ඉල්ලුම් වක්‍රය වමේ සිට දකුණට පහළට බෑවුම් වන අතර, පූර්ණ තරඟකාරී ආයතනයේ ඉල්ලුම් වක්‍රය (පූර්ණ නම්‍ය) තිරස් අක්‍ෂයට සමාන්තරව පිහිටයි (ල.1)

- එසේ වීමට හේතු**
1. නිෂ්පාදනය සමජාතීය වීම
  2. වෙළෙඳපොළ සැපයුමෙන් ආයතනයේ සැපයුම අතිශයින් නොවැදගත් ප්‍රමාණයක් වීම
  3. වෙළෙඳපොළ පිළිබඳ පූර්ණ දැනුම (ලකුණු 3)